

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ
SUPPLEMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Pe 16 noiembrie curent s-a convocat în ședință ordinară Senatul Academiei de Administrare Publică. Ședința a fost condusă de Președintele Senatului, rectorul AAP, prof. univ. dr. hab. Oleg BALAN.

În cadrul ședinței au fost aprobate rapoartele șefilor de catedre ale AAP referitor la autoevaluarea pentru programele de master, regulamentul de organizare și funcționare a Școlii Doctorale a Academiei de Administrare Publică.

Senatului AAP a aprobat rapoartele de autoevaluare ale catedrelor

În aceeași ședință Senatul a decis abilitarea cu dreptul științific de doctorat decanului Departamentului studii superioare de master, conf. univ. dr. Ion DULSCHI și directorului Școlii doctorale, conf. univ. dr. Vitalie CAZACU.

Prin altă hotărâre, dlui Grigore CARPOVICI i s-a con-

ferit titlul științific de doctor în științe administrative la specialitatea Teoria, metodologia administrației publice. Grigore Carpovici este absolvent al Școlii doctorale AAP. Titlul științific urmează a fi confirmat de către Agenția Națională de Asigurare a Calității și Educație și Cercetare.

Senatul AAP a votat, de asemenea, un nou șef al Catedrei științe administrative, principala subdiviziune științifico-didactică din cadrul instituției - Angela POPOVICI, conferențiar universitar, doctor în istorie, care a fost selectată prin concurs.

Sergiu VLĂDICĂ

Abonarea 2022

Stimați cititori,

Este în toi campania de abonare la presa scrisă pentru anul 2022.

Sperăm să rămâneți fideli publicațiilor noastre – ziarul „Funcționarul Public” și revista „Administrarea Publică” și pe parcursul anului viitor.

Adresăm îndemnul pentru abonare, în special, autorităților publice și funcționarilor publici, cărora le sunt destinate aceste publicații ale Academiei de Administrare Publică, unicele ediții periodice în domeniu din republica noastră.

Vă reamintim că:

Ziarul „Funcționarul Public”
apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei;

6 luni - 78 lei;

1 an - 156 lei.

Indice poștal - 67919.

Revista „Administrarea Publică”
apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei;

6 luni - 84 lei;

1 an - 168 lei.

Indice poștal - 76957.

Abonarea poate fi perfectată la oficiile poștale ale Întreprinderii de Stat „Poșta Moldovei”

Conferința internațională științifico-practică „Sintezele investigațiilor doctorale în domeniul științelor politico-administrative și economice”

Studiile doctorale din cadrul Academiei de Administrare Publică, desfășurate prin și pentru cercetare sub egida Școlii doctorale a Academiei, au menirea de a impulsiona cercetările în domeniul științelor administrative și economice la nivel european și internațional, de a forma abilitățile/competențele științifice și generice ale studenților-doctoranzi, finalizate prin susținerea cu succes a tezelor de doctorat.

În acest context, se înscrie și prima ediție a Conferinței internaționale științifico-practice a studenților-doctoranzi „Sintezele investigațiilor doctorale în domeniul științelor politico-administrative și economice” din 19 noiembrie curent, organizată de Școala doctorală a Academiei. Nivelul înalt de desfășurare a Conferinței a fost asigurat de Comitetul științific (președinte - Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, rector al Academiei de Administrare Publică), din componența căruia au făcut parte doctori habilitați, profesori universitari, doctori, conferențieri universitari, de Comitetul organizatoric (președinte - Nistor GROZAVU, doctor, conferențiar universitar, prorector al Academiei de Administrare Publică), dar și de cei 65 de participanți, dintre care 48 de studenți-doctoranzi din cadrul Școlii doctorale a Academiei de Administrare Publică, precum și ai Școlilor doctorale a Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne, Universității de Stat din Moldova, Universității Libere Internaționale din Moldova, studenți-doctoranzi, originari din România, Ucraina, Belarus și Israel. În situația de criză pandemică, conferința a fost desfășurată în format mixt: cu prezența fizică și online.

În deschiderea evenimentului, cu un mesaj de salut s-a adresat participanților la conferință Nistor GROZAVU, doctor, conferențiar universitar, prorector al Academiei de Administrare Publică, menționând că această primă Conferință ne demonstrează strategia modernă a Școlii doctorale a Academiei de aprofundare a cercetării și științelor administrative

ve, precum infrastructura administrației publice centrale și locale, consolidarea politicilor de dezvoltare regională, reforma administrativ-teritorială a Republicii Moldova etc., iar participanții au buna ocazie de a prezenta rezultatele cercetărilor, de a face schimb de experiență și practici avansate în domeniu pentru o continuă aprofundare a cercetărilor. Domnul prorector a transmis participanților la forum mesajul de salut al rectorului Academiei de Administrare Publică, dl Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, fiind accentuat faptul că această conferință va deveni tradițională.

La rândul său, directorul Școlii doctorale AAP, dl Vitalie CAZACU, doctor, conferențiar universitar, s-a

referit la faptul că în cadrul Academiei de Administrare Publică s-a format o infrastructură, ce permite doctoranzilor de a-și prezenta rezultatele cercetărilor la această conferință, la conferințele tinerilor cercetători, a Academiei, de a-și publica lucrările în revistele Academiei, ce le oferă mari posibilități de a susține cu succes tezele de doctorat.

În cadrul ședinței în plen a forumului au prezentat rapoarte doctoranzii de la Academia de Administrare Publică: Tatiana Bogos - „Rolul parteneriatului public-privat ca modalitate de realizare a relației interes public - proces decizional în contextul modernizării administrației”; Corneliiu Radu - „Despre unele particularități ale funcționării frontierei de stat a Republicii Moldova în condiții moderne”; Tatiana Furculiță - „Valențe teoretico-metodologice a conceptului de performanță a administrației publice”; Mihaela-Otilia Aroșoie (România) - „Dimensiuni profesionale și politice ale statutului de prefect”; Amon Habashi Manal (Israel) - „The causes of the Israeli brain drain”; Tatiana Beloșapka (Ucraina)

- „Влияние органов местного самоуправления на экологическую политику”. Raportorii au răspuns la mai multe întrebări ale participanților la Conferință referitor la diverse aspecte ale tematicii abordate.

După ședința în plen, Conferința a continuat cu comunicări în cadrul celor 3 ateliere de lucru:

- Științe administrative. Administrare publică, instituții și servicii publice (moderator - Elena Veselovskaia);

- Științe economice. Economie mondială și relații economice internaționale (moderator - Ina Railean);

- Științe politice. Politologie, drept și relații internaționale (moderator - Ștefan Țibuleac).

Conferința s-a finalizat cu întrebări și răspunsuri privind sintezele investigațiilor doctorale în domeniul științelor politico-administrative și economice, schimburi de opinii, propuneri și sugestii pentru o continuitate mai avansată a cercetărilor ca o pregătire mai desăvârșită pentru o posibilă participare de anvergură la o viitoare Conferință internațională științifico-practică a studenților-doctoranzi.

Urmare acestui forum științific va fi editată o culegere a lucrărilor primei ediții a Conferinței internaționale științifico-practice „Sintezele investigațiilor doctorale în domeniul științelor politico-administrative și economice”.

Ion AXENTI

O nouă teză de doctorat susținută la Academie

Activitatea științifică de cercetare a Școlii doctorale a Academiei de Administrare Publică, director – Vitalie CAZACU, doctor în economie, conferențiar universitar, misiunea căreia este de a organiza studii doctorale prin și pentru cercetare, în vederea formării abilităților/competențelor științifice și generice și de a monitoriza realizarea lucrărilor științifice originale sub forma tezelor de doctorat, s-a încununat, recent, cu o nouă realizare – susținerea publică a tezei de doctorat a studentei-doctorandă Ana VARZARI, auditor intern în cadrul Cămarilor de Stat a Guvernului Republicii Moldova. În perioada anilor 2013 – 2016, a făcut masteratul la Academia de Administrare Publică și performanțele obținute au determinat-o să-și dezvolte în continuare mai temeinic cercetările în domeniul administrației publice tot la Academie, la studii de doctorat. După ani de muncă asiduă de cercetare multidimensională a finalizat teza de doctorat în științe administrative cu tema „Impactul evaluării performanțelor funcționarilor publici asupra procesului de administrare în Republica Moldova”, la specialitatea: 563.02 – Organizarea și dirijarea în instituțiile administrației publice; ser-

doctorat fost moderată de președintele Comisiei, Constantin SOLOMON, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar, Catedra științe politice și relații internaționale (AAP).

Structurată în trei capitole, cu studiu de caz, teza de doctorat a fost elaborată în cadrul Școlii doctorale în științe administrative a Academiei de Administrare Publică. Rezultatele de bază ale tezei și-au găsit reflectare în 15 lucrări științifice: 4 articole publicate în reviste de specialitate și 11 comunicări științifice prezentate în cadrul conferințelor științifice internaționale, organizate de către Academia de Administrare Publică și Institutul Regional de Administrare Publică din Odessa.

Prezentând lucrarea, candidatul Ana Varzari a subliniat că scopul prezentei cercetări constă în determinarea impactului evaluării performanțelor funcționarilor publici asupra procesului de administrare publică în Republica Moldova și identificarea modalităților de optimizare a evaluării performanțelor în vederea eficientizării administrației publice. Referindu-se la actualitatea temei de cercetare, studenta-doctorandă a menționat, că evaluarea performanțelor funcționarilor publici asupra procesului de administrare este deosebit de important în contextul tendințelor reformatoare derulate în administrarea publică din ultimele decenii.

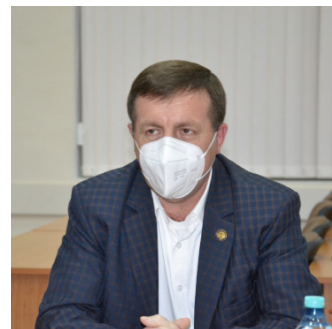
Reieșind din prerogativele parcursului european, Republica Moldova se raliază tendințelor de reformare a administrației publice, iar evaluarea performanțelor este văzută drept o nouă

abordare în eficientizarea activității funcționarilor publici. Relevanța temei de cercetare este determinată și de faptul că guvernele sunt solicitate să demonstreze rezultate eficiente în timp cât mai scurt, condiție ce poate fi asigurată doar în baza unor performanțe profesionale ale funcționarilor publici. În contextul reformelor administrației publice, ce se derulează în Republica Moldova, sistemul funcției publice are o importanță substanțială, al cărui scop prioritar este creșterea calității serviciilor, a eficienței rezultatelor finale ale programelor, strategiilor și politicilor de stat.

Noutatea științifică a lucrării constă în analiza teoretico-aplicativă a impactului evaluării performanțelor funcționarilor publici asupra procesului de administrare. Aplicarea studiului de caz, referitor la impactul evaluării performanțelor funcționarilor publici asupra procesului de administrare a municipiului Chișinău, a permis elaborarea indicatorilor de performanță instituțională.

Recomandările generale ale tezei de doctorat în vederea eficientizării administrației publice, prin optimizarea procesului de evaluare a performanței funcționarilor publici, au fost înaintate spre implementare Cămarilor de Stat a Republicii Moldova.

După prezentare, au urmat întrebări și răspunsuri sub diferite aspecte ale tematicii abordate. Opinii referitor la lucrare și-au expus referenții oficiali ai Comisiei: Vladimir BORȘ, doctor în științe politice, conferențiar universitar, șef Departamentul științe politice și administrative, Universitatea de Stat din Moldova; Victor JUC, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar, director al Institutului de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice; Ion DULSCHI, doctor în istorie, conferențiar universitar, decan Departamentul studii superioare de master (AAP); precum și membrii Comisiei – rectorul Academiei de Administrare Publică, Oleg BALAN, doctor

abilitat, profesor universitar, care a menționat că, o nouă susținere a tezei de doctorat constituie o plus valoare a activităților de cercetare ale Școlii doctorale a Academiei, și Aurel SÎMBOTEANU, doctor în științe politice, conferențiar universitar, Catedra științe administrative (AAP).

În final, prin votul membrilor Comisiei, tezei de doctorat „Impactul evaluării performanțelor funcționarilor publici asupra procesului de administrare în Republica Moldova” i s-a atribuit calificativul „Foarte bine”, urmând a fi înaintată Senatului Academiei de Administrare Publică propunerea de a acorda dnei Ana VARZARI titlul științific „Doctor în științe administrative”.

Vlad IONAȘCU

vicii publice, conducător științific Tatiana SPĂTARU, doctor habilitat, conferențiar universitar. Susținerea publică a lucrării a avut loc, pe 26 noiembrie curent, la Academia de Administrare Publică. Desfășurată în regim mixt, cu prezența fizică în sală și online, ședința Comisiei de susținere publică a tezei de

Predarea bazată pe cercetare: instrument pentru asigurarea calității și competitivității cooperării universitate – business

La 10 noiembrie 2021, a avut loc seminarul online (tip Misiune Asistență Tehnică - TAM) pentru instituțiile de învățământ superior din Moldova cu genericul „Predarea bazată pe cercetare: instrument pentru asigurarea calității și competitivității cooperării universitate - business”.

Evenimentul a fost organizat de Oficiul Național Erasmus+ din Moldova, în cooperare cu Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, ca parte a activităților Experților pentru Reforma Învățământului Superior din cadrul Programului Erasmus+ al Uniunii Europene (SPHERE).

Formatorul evenimentului a fost Dr. Alfonso MARZAL, expert de la Universitatea din Extremadura, Spania. În cadrul seminarului, expertul internațional a prezentat și împărtășit exemple și bune practici privind importanța corelării dintre predare și cercetare.

Seminarul a fost deschis de către Secretarul de Stat din cadrul Ministeru-

lui Educației și Cercetării al Republicii Moldova, Adriana Cazacu, care a subliniat importanța schimbului de experiență cu experții internaționali, a combinării activității de predare cu cea de cercetare în cadrul universităților din Moldova, dar și a conlucrării acestora cu mediul de afaceri local.

La seminar au fost discutate următoarele subiecte:

- importanța unui cadru strategic de încadrare a cercetării și învățării;
- bune practici și exemple tangibile despre modul în care cercetarea poate influența predarea și învățarea;

Researched based teaching as an university – business cooperation for the labour force quality and competitiveness

- rolul dual al cadrelor didactice ca cercetători și profesori și modalități de sprijinire a acestora, studii de caz,
- provocări, beneficii și mijloace de implicare a industriei în cercetare și în procesul de predare;
- antreprenoriatul și integrarea acestuia în predarea

și structura programelor de studiu;

și structura programelor de studiu;

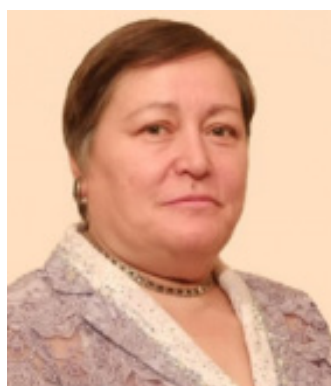
- cadrul politic european privind cooperarea universitate-antreprenoriat și formarea antreprenorială, studii de caz.

În jur de 100 participanți, reprezentanți ai 15 universități și ai 5 școli doctorale, au fost prezenți la eveniment. Din partea Academiei de Administrare Publică la eveniment au participat: Silvia Dulschi, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră științe politice și relații internaționale, Irina Coialnic și Maria Cojocaru, specialiști principali, Direcția cooperare internațională și dezvoltare.

Membrii comunității științifice universitare au prezentat situația curentă în sfera cercetării în instituțiile din Republica Moldova, menționând că participarea instituțiilor de învățământ superior din Republica Moldova în cadrul Programului Erasmus+ este una importantă și benefică pentru modernizarea sistemului educațional din țară.

Menționăm că din anul 2014 și până în prezent, în cadrul Programului Erasmus+, Republica Moldova a beneficiat de 21 de proiecte de Consolidare a Capacităților în Învățământul Superior cu participarea universităților din țară; 22 de proiecte Jean Monnet implementate; peste 600 de proiecte de Mobilitate Internațională de Credite; peste 3600 de mobilități academice Erasmus+ realizate între universitățile din Republica Moldova și Uniunea Europeană, oferite studenților, cercetătorilor și cadrelor didactice universitare etc.

Silvia DULSCHI,
șef Catedră științe
politice și relații
internaționale, doctor
în istorie, conferențiar
universitar, AAP

Pe 17-18 noiembrie curent, la Universitatea Națională „Yuri Fedkovici” din Cernăuți s-a desfășurat Conferința științifică internațională „Lecturi municipale „Anton Kohanovschi”, ediția a VIII-a. La eveniment s-au înscris și doi reprezentanți ai Academiei

Colaborarea internațională a savanților, funcționarilor publici, cadrelor didactice din Ucraina, România, Republica Moldova

de Administrare Publică din Moldova.

Ludmila Roșca, doctor habilitat în filosofie, conferențiar universitar la Catedra științe administrative, AAP, a prezentat raportul „Dialogul social – condiție a funcționării eficiente a sistemului administrativ”, în care au fost definite noțiunile de dialog social și parteneriat social. A fost argumentată necesitatea aplicării corecte a noțiunilor/interpretărilor acestora în legislația națională. De asemenea, a fost explicată corelația feno-

menelor-cheie, care asigură eficiența sistemului administrativ.

Al doilea raport, „Politice și platformele de participare a sectoarelor culturale și creative (SCC): dialogul cu autoritățile de stat, regionale și locale”, a fost prezentat de Simion Roșca, doctor în filosofie, conferențiar universitar, membru al echipei Proiectului Programului de Stat (2020-2023), „Consolidarea sistemului de securitate națională prin cunoaștere și comunicare”.

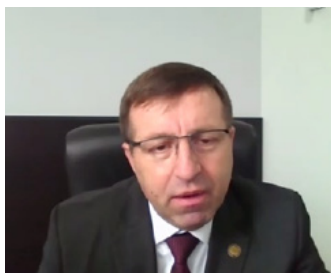
În concluzie, aș menționa,

conferințele științifice internaționale, naționale, mesele rotunde oferă posibilitate tuturor oratorilor de ași expune opinia, rezultatele cercetării științifice individuale și de grup. Acestea permit comunităților științifice să-și realizeze misiunea socială - educarea tinerilor, funcționarilor publici de la toate nivelurile.

Ludmila ROȘCA,
doctor habilitat,
conferențiar universitar,
Catedra științe
administrative, AAP

Al patrulea curs de formare managerială „Management și leadership” finalizat cu succes

Pe 19 noiembrie, a avut loc finalizarea celui de-al patrulea curs cu genericul „Management și leadership”, destinat personalului cu funcții de conducere din cadrul autorităților publice centrale. Acest eveniment de formare managerială s-a finalizat cu Masa rotundă „Management și leadership performant – atribut de bază pentru eficientizarea activității entității publice și creșterea calității serviciilor prestate”, moderată de rectorul Academiei, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar.

În cadrul mesei rotunde, rectorul Academiei a salutat inițiativa și dorința funcționarilor de a se familiariza cu tendințele actuale ale managementului și leadership-ului organizațional, menționând că instituția noastră are o experiență vastă de prestare a acestui curs care integrează cele mai actuale subiecte centrate pe utilizarea eficientă a instrumentelor de management, dezvoltarea competențelor în domeniul leadership-ului, consolidarea abilităților de comunicare și relaționare cu personalul entității, identificarea strategiilor eficiente de negociere și gestionare a conflictelor în activitatea managerială, asigurarea integrității manageriale etc. Rectorul a subliniat faptul, că pentru asigurarea calității procesului educațional și corespunderea acestuia celor mai înalte standarde, Academia investește în fortificarea echipei de formatori, consolidarea capacităților instituționale prin extinderea spațiilor de instruire do-

tate cu cel mai performant echipament, prin utilizarea practicilor și tehnologiilor inovative, prin certificarea internațională a proceselor educaționale etc.

Totodată, rectorul a evidențiat faptul că acest curs este extrem de solicitat de colaboratorii subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne, ceea ce se datorează Acordului de colaborare în domeniul formării profesionale și manageriale ale personalului, semnat între instituțiile noastre.

În cadrul mesei rotunde participanții au analizat aspecte ce țin de activitatea lor profesională, au efectuat un schimb de idei și experiență cu referire la eficientizarea activității de zi cu zi.

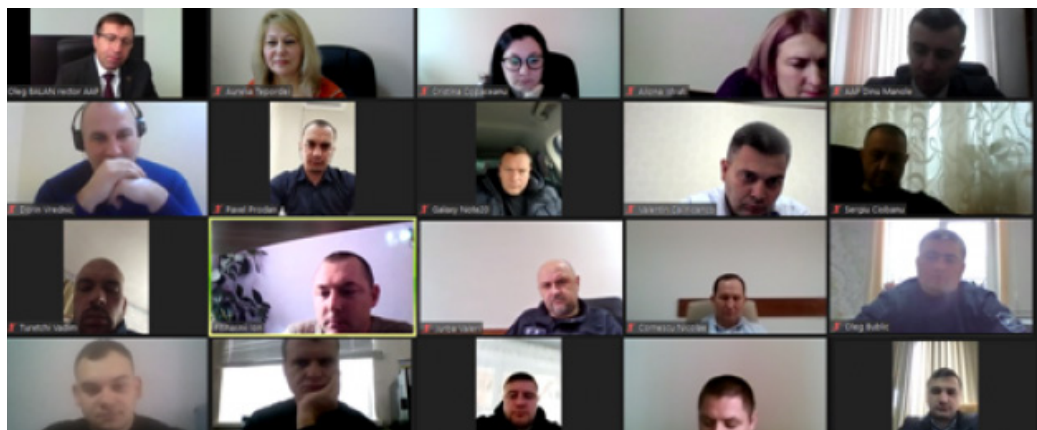
geriale prin intermediul bazei teoretice prezentate, dar și prin intermediul exercițiilor practice care ne-au antrenat și stimulat spiritul de lucru în echipă, totodată facilitând crearea de relații interpersonale”;

- „Un curs multidimensional, practic și interactiv chiar și în condițiile realizării acestuia în formatul online. Au fost multe lucruri noi pe care le-am aflat și vom încerca să le punem în aplicare”;

- „Am reușit să înțeleg mult mai bine cum trebuie să funcționeze o echipă eficientă. Am învățat noțiuni noi despre procesele manageriale, planificare, comunicare, inteligența emoțională leadership care mă vor ajuta în realizarea atribuțiilor mele

menționez: profesionalismul și experiența formatorilor, dinamismul și diversitatea subiectelor alese, materialele didactice care ne-au fost puse la dispoziție prin intermediul Platformei LearnIn, modul în care au fost explicate toate informațiile predate, exemple care ne-au ajutat la înțelegerea punerii în practică a fiecărei situații, experiența de lucru în grupuri mici etc. Vă mulțumim!”;

- „M-am convins personal că Academia de Administrare Publică este, într-adevăr, o instituție de învățământ de elită a Republicii Moldova, care pune accent pe calitatea serviciilor prestate prin oferirea cunoștințelor și formarea competențelor necesare pentru edificarea unei admi-

Totodată, la sesiunea de totalizare a cursului, precum și în chestionarele de evaluare a satisfacției beneficiarilor, participanții au împărtășit unele impresii despre curs:

- „Cursul la care am participat mi-a adus exact informația de care aveam nevoie pentru activitatea mea profesională. Sunt recunoscătoare echipei de formatori pentru profesionalism, resursele oferite și atenția acordată în timpul cursului. Îl voi recomanda, cu siguranță, colegilor care doresc să învețe mai multe despre management și leadership”;

- „În cadrul acestui curs am dobândit și dezvoltat aptitudini, competențe mana-

funcționale în calitate de conducător al subdiviziunii. Împreună cu formatorii și colegii mei de curs am petrecut un timp eficient și constructiv pe plan profesional”;

- „Informația a fost foarte consistentă, dar însoțită de activități practice, studii de caz care ne-au ajutat să înțelegem mai bine teoria. Formatorii și personalul sunt întotdeauna disponibili și pregătiți cu răspunsuri la toate întrebările și cu informații despre tot ceea ce ne-ar putea interesa în calitate de cursanți. Toate laudele pentru conceptul și conținutul cursului”;

- „Printre punctele forte ale acestui training pot să

nistrații publice moderne. Vă urez prosperitate și succes!”

La finele mesei rotunde, rectorul Academiei le-a urat participanților acestui curs să-și perfecționeze activitățile în baza cunoștințelor acumulate la Academie și a manifestat speranța că, odată cu depășirea situației epidemiologice, să ne vedem în formatul tradițional de instruire – face-to-face, care asigură un grad mai înalt de interactivitate și relaționare a formatorilor și participanților.

Irina CIUTAC,
director adjunct,
Departament
dezvoltare
profesională, AAP

Mobilitatea studenților din cadrul Academiei de Administrare Publică în România și Polonia

În contextul integrării în spațiul european al învățământului superior și cercetării științifice, Academia de Administrare Publică promovează relațiile de colaborare internațională în scopul internaționalizării activităților didactice și de cercetare ca prioritate a învățământului superior autohton în domeniul administrației publice, ținând cont de faptul că profilul studentului/masterandului de mâine este determinat de calitatea serviciilor educaționale prestate de către instituție, de competitivitatea pe plan internațional, de procesul de globalizare și de necesitățile societății.

Unul din obiectivele de bază ale internaționalizării este de a oferi studenților/masteranzilor suficientă experiență academică care să-i determine să dobândească cunoștințele și abilitățile necesare într-o lume globalizată și să îi educe în spiritul civic al unei societăți democratice la nivel global.

În acest context, mă voi referi în continuare la mobilitățile care au avut loc în perioada 2020-2021 din cadrul Academiei de Administrare Publică: 1 student-masterand la Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București; 2 studenți-masteranzi la

Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, România; și 3 studenți-masteranzi la Universitatea „Adam Mickiewicz” din Poznań, Polonia, care-și expun opiniile privind studiile peste hotare.

Galina DAMIAN, masterand la programa de master Relații Internaționale, anul II:

Anul 2021, pentru semestrul II de studiu, am avut șansa să fiu acceptată la master prin mobilitate, de către Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj, Facultatea de Studii Europene,

vor să studieze, să exploreze noi domenii, să devină mai profesioniști și cu o experiență de interacțiune cosmopolită.

Profesorii pe care i-am avut au dat dovadă de o pregătire excelentă, fiecare fiind unic în felul său. Și metodele utilizate de predare au fost oarecum diferite, dar profesionalismul de care au dat dovadă și erudiția, comunicarea liberă și profunzimea cunoștințelor m-au făcut să vreau să tind spre mai multă cultivare, inclusiv, în materie de tehnică a comunicării.

la programul Comunicare internațională. Lecțiile online, cauzate de criza pandemică Covid-19, au constituit marele atu de a mă înscrie.

De altfel, este o ocazie unică și foarte bună de a-ți face studiile de master în străinătate gratuit. Este o bună oportunitate de a cunoaște noi tineri, care

Colegii români utilizează intens și la un nivel performant în procesul de comunicare/predare elementele digitale, ceea ce permite facilitarea accesului tuturor studenților acreditați la informațiile, materialele și noutățile ce îi vizează.

Recomand cu tărie această experiență. Este su-

per utilă, având în vedere că majoritatea cursurilor sunt ținute în limba engleză, și asta e un prilej deosebit de a performa și pe acest segment.

Succes tuturor! Căci se poate, doar că trebuie determinare și implicare.

Radu CATANOI, masterand la programa de master Relații Internaționale, anul II:

Masterul într-o instituție de învățământ în străinătate este mereu o oportunitate de a face un schimb de cunoștințe, exemple, păreri, bune practici și lecții învățate. Masterul la programul Relații internaționale, politica externă și managementul crizelor la Universitatea Babeș-Bolyai mi-a oferit posibilitatea să particip la diferite conferințe, cursuri adiționale care erau organizate de către profesorii din cadrul Universității Babeș-Bolyai sau la care ei participau cu invitarea experților de rang mondial. Mobilitatea academică la Cluj mi-a oferit oportunitatea de a face cunoștință cu diferite modele operaționale de activitate și de a fi la curent cu ultimele tendințe de promovare a politicilor în diferite domenii incidente și de a-mi largi cunoștințele în diferite domenii relaționale activității. Motivarea pentru aplicarea la acest schimb de studii a fost faptul că în-tregul program a fost prezentat de cadrul profesoral-didactic în limba engleză, ceea ce a oferit posibilitatea de a cunoaște paradigmele vectoriale de la prima sursă. Aplicarea la un program de schimb, prin mobilitate academică, este mereu un factor binevenit datorită faptului că îți pot largi spectrul de cunoștințe didactice și umane. Mulțumesc mult pentru aceste studii de nivel internațional.

(Continuare în pag. 7)

(Sfârșit. Încep. în pag. 6)

Ana CRIȘAVIȚCHI, masterandă la programa de master Relații Internaționale, anul II:

O oportunitate mult-așteptată ca studii la o universitate europeană prin programe de mobilitate studențească mi-a fost oferită de către Academia de Administrare Publică în acest an. Fiind masterandă, nu-mi închipuiam că voi avea posibilitatea de a învăța peste hotare, mai ales, după un an de la începutul pandemiei. Nu voi nega, am avut prea multe dubii privind studiile peste hotare, fără cei apropiați pe lângă mine. Dar, după discuție cu reprezentantul instituției poloneze Adam Miczkewicz University, am decis să rămân acasă, căci aceasta universitate tot lucrează în regim online, utilizând platforma MS Office (ce include MS Teams și alte instrumente efective pentru un proces de studii online).

În proces de înregistrare la programa de mobilitate nu am avut probleme cu documentele sau cu limba engleză, obligatorie pentru acest tip de studii. Alegând cursuri pentru studiere, m-am ghidat după programa mea de masterat și interesele mele personale. Presupunând că un specialist în relațiile internaționale trebuie să fie calificat în mai multe domenii, am ales cursuri care cuprind astfel de teme ca jurisprudență și politică (Privacy and Data Protection, Introduction to the European Migration Law, EU Foreign Policy, Introduction to the European Social Security Law, Intellectual property and Unfair competition, Freedom of speech and its limits in law), dar și limba, istoria și cultura (Economic and Social history of Europe, Categories of European Culture, Refreshment on British Pronunciation).

Programa a fost balansată și axată pe datele recente, iar formatul de predare a lecțiilor a fost diferit de

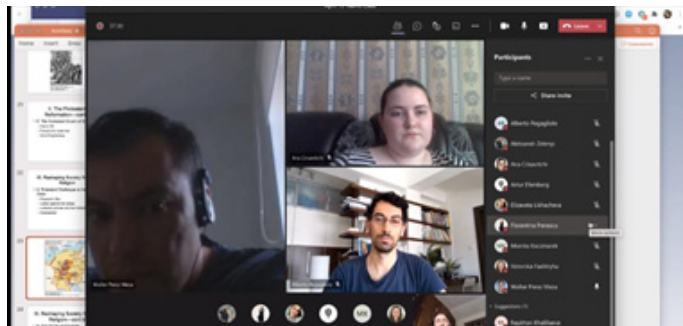
tradiția post-sovietică: majoritatea lecțiilor au avut un format de discuții la o anumită problemă sau studiu de caz. În timpul lecțiilor grupul de la curs lucrează cu legislația în vigoare, precedente judiciare sau cazuri ipotetice, de exemplu, privind securitatea datelor personale sau încălcarea dreptului cetățeanului european.

Eu, ca studentă responsabilă și interesată de cursurile alese, am participat activ la discuții, deja avem și lucrări intermediare (midterms), care includeau și teste prin intermediul platformei Moodle și prezentări PowerPoint la anumite teme, propuneri de proiect pentru modernizarea legislației. Câteodată era greu să mă adaptez la nivelul altor studenți, care deja au studii în domeniul studiilor, sau nu sunt la curent cu detalii sau existența a anumitor Regulări sau legi, dar asta este și motivul pentru a afla cât mai multă informație în timpul studiilor la univer-

de mobilitate academică. Este o oportunitate impresionantă, care îți dă nu doar credite de studii în plus, dar și noi cunoștințe prin toată lumea, dascăli profesioniști și cunoștințe unice. Aș recomanda studenților-masteranzi cu frică de ceva nou să riște, totuși, pentru a avea acea experiență la fel de interesantă ca a mea.

Olivia MANOLI, masterandă la programa de master Relații Internaționale, anul II:

Mai puțin am explorat ideea de a emigra peste hotare în scopul urmăririi studiilor superioare, mereu tindeam să rămân în țară pentru a demonstra că un student capabil poate face studii de calitate oriunde. Programa de master în dezvoltarea și activitatea profesională a fost în măsură maximă eficientă, îndeosebi, fiindcă are legătură directă cu profesia mea și funcția pe care o dețin în Parlamentul Republicii Moldova.

sitatea din Poznan. Profesorii sunt dedicați la temele discutate, sau chiar sunt implicați în anumite studii de caz, împărțându-și, astfel, experiența lor profesională cu noi. Printre studenți aveam o bună relație și o comunicare fără hotare, fiindcă grupurile sunt internaționale (Franța, Indonezia, Spania, China, Polonia, Rusia, Ucraina, Italia, România ș.a.m.d.), iar limba engleză și interes față de studii alese ne unesc la nivel ca colegi, dar și ca prieteni.

La final aș vrea să zic că sunt mulțumită că am decis să încerc soarta și să particip la concursul de programe

Pentru a aplica la acest program de studii m-a motivat curiozitatea de a încerca ceva nou și de a cuceri noi înălțimi.

În acest context, sugerez masteranzilor care doresc să participe la acest program, să înainteze pe orice ușă care li se deschide, să profite din plin de astfel de oportunități, și să savureze la maximum anii de studenție. Orice experiență e binevenită, iar asemenea ocazie poate fi unică în viață.

Ceea ce pot să mă expun la diferența dintre studiile din Moldova și cele din Polonia, este una evidentă. Dacă ar fi să rezum printr-o

singură frază, ași spune: nu se lucrează asupra cantității ci asupra calității! Studenții sunt motivați și îndemnați să se implice întru totul în învățământ fără a apela la surse inspiraționale, precum internetul. Am avut parte de profesori foarte deschiși, receptivi și binevoitori să ne ajute cu orice ocazie.

NOTĂ: Pentru următorul semestru, al anului 2022, AAP preconizează realizarea a circa 20 mobilități cu instituțiile cu care avem încheiate Acorduri de Cooperare, și anume cu Universitatea de Tehnologie din Brno, Cehia; Universitatea de Stat de Economie din Ural, Ekaterinburg, Rusia; Universitatea „Andrei Șaguna” din Constanța, România; Școala Națională de Studii politice și Administrative din București, România; Universitatea Pantheon de Științe Politice și sociale din Atena, Grecia și Școala Națională de Administrație din Franța.

O creștere continuă a mobilității intra-europene (schimburi academice) presupune un efort susținut din partea Direcției cooperare internațională și dezvoltare din cadrul Academiei de Administrare Publică, în scopul implementării, consolidării și lărgirii acordurilor interinstituționale, fapt care va asigura recunoașterea perioadelor de studii și a creditelor obținute în străinătate. Acest aspect de asemenea implică o aplicare coerentă a Sistemului European de Credite Transferabile (ECTS) pe întreg teritoriul Spațiului European al Învățământului Superior.

Internaționalizarea Academiei de Administrare Publică sporește reputația instituției, crește valoarea mărcii sale educaționale, atrage noi investiții și conduce la consolidarea relațiilor internaționale cu țările partenere.

Ina MACOVEI,
specialist principal,
Direcția cooperare
internațională și
dezvoltare, AAP

La 26 iunie 2012 a fost semnat Contractul de finanțare „Reabilitarea rețelelor electrice de transport ale „Moldelectrica” între Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții care a fost ratificat prin Legea

– Schimbul transformatoarelor 110 kV și a reactorului 400 kV și C – Reconstrucția substațiilor).

În cadrul componentei A au fost semnate 2 Contracte în februarie 2017. Ambele Contracte au fina-

negocierilor este identic cu cel care se propune ulterior spre semnare; b) semnarea cât mai curând posibilă a Amendamentului va permite inițierea procedurilor pentru transferul fondurilor către Republica Moldova.

Este necesar de menționat că prelungirea termenului de disponibilitate a Contractului de finanțare în cauză nu implică careva resurse financiare de la bugetul de stat.

Proiectul respectiv a fost

Guvernul a aprobat semnarea Amendamentului nr. 4 la Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții „Transportul energiei electrice de către „Moldelectrica”

nr.179/2012, în rezultatul căruia Banca Europeană de Investiții a acordat un împrumut privilegiat în valoare de 17 mil. euro Întreprinderii de Stat „Moldelectrica”, în scopul reabilitării rețelelor electrice de transport, actualmente, fiind valorificate 15,5 mil. euro. Obiectivul general al proiectului a constat în consolidarea infrastructurii naționale de transport a energiei electrice, contribuind la îmbunătățirea gradului de fiabilitate în funcționarea sistemului electroenergetic național.

Precizăm că pe parcursul anilor precedenți, Contractul de finanțare a fost modificat de 3 ori, ultima având loc în luna decembrie 2018, în scopul prelungirii termenului de disponibilitate a acestuia până la data de 26.12.2020. În acest context, în scopul valorificării resurselor financiare acordate de către Banca Europeană de Investiții, este necesară prelungirea termenului de disponibilitate a Contractului de finanțare. În cadrul acordului de finanțare BEI sunt finanțate 2 componente (A

lizat. La moment, este în derulare Contractul pentru componenta C care a fost inițiat în decembrie 2019. Actualmente termenul de finalizare a Contractului este septembrie 2022. Astfel, luând în considerație angajamentele contractuale curente, cât și prevederile contractului de finanțare se propune extinderea termenului de disponibilitate a Contractului de finanțare până la 30.12.2022 pentru a permite valorificarea sumei de 1,5 mil. euro și finalizarea cu succes a componentei în derulare.

Mijloacele împrumutului se acordă pe o perioadă de 15 ani, inclusiv cu o perioadă de grație de 3 ani. Astfel, împrumutul va rambursa împrumutul în baza sub-contractelor adiționale pentru fiecare tranșă.

Prevederile Amendamentului nr. 4 la Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții „Transportul energiei electrice de către Moldelectrica” sunt în corespundere cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova și cu legislația națională în vigoare.

Necesitatea aprobării semnării Amendamentului concomitent cu inițierea negocierilor este argumentată de mai multe considerente: a) textul documentului este unul standard, elaborat în mare parte în conformitate cu cerințele BEI, prin urmare textul aprobat la inițierea

Totodată, având în vedere că proiectul respectiv vine să contribuie la securitatea energetică a țării, menținerea în condiții de eficiență a calității serviciului de transport al energiei electrice și la fortificarea inclusiv siguranța în funcționare a rețelelor de tensiune înaltă, considerăm necesar promovarea proiectului Amendamentului nr. 4 la Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind implementarea proiectului „Transportul energiei electrice de către Moldelectrica”, care se propune a fi semnat până la sfârșitul lunii noiembrie 2021.

Promovarea Amendamentului nr. 4 la Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții „Transportul energiei electrice de către Moldelectrica” este determinată de necesitatea modificării planului de finanțare care este determinat de actualizarea termenului de implementare a proiectului, care presupune desfășurarea ultimei licitații aflate la moment în derulare de către I.S. „Moldelectrica”. Perioada de executare a Contractului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții „Transportul energiei electrice de către „Moldelectrica”, se extinde de la 102 de luni (conform contractului existent) la 126 de luni, respectiv, până la 30 decembrie 2022.

supus avizării și consultării publice conform art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, și plasat pe pagina web a Ministerului Economiei și Infrastructurii www.midr.gov.md la compartimentul Transparență/ Anunțuri de proiecte și consultări publice.

Proiectul nu conține prevederi de reglementare a activității de întreprinzător în contextul Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, astfel decăzând necesitatea examinării acestuia de către Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător. De asemenea, proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare a fi efectuate în condițiile Legii nr.100/2017.

NOTĂ: Proiectul Hotărârii Guvernului pentru inițierea negocierilor și aprobarea semnării Amendamentului nr. 4 la Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind implementarea proiectului „Transportul energiei electrice de către „Moldelectrica”, semnat la 26 iunie 2012, a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Andrei SPÎNU,
viceprim-ministru,
ministru al
Infrastructurii și
Dezvoltării Regionale

Chișinăul, ca și marea majoritate a localităților Republicii Moldova parcurge o viață socială cu urcușuri și coborâșuri, în „ritm normal”. Orașul este așezat pe o suprafață care a variat de la 167,7 km² la 571,6 km². Aceasta se datorează reformelor administrativ-teritoriale care au avut loc în anii 80-90 ai sec. XX.

Populația orașului crește aparent de la an la an. Astfel, în anul 1980 în Chișinău împreună cu suburbiile locuiau 527,3 mii de oameni, în oraș – 519,2 mii de oameni. În anul 1989, conform datelor recensământului din 12.01.89 populația Chișinăului cu suburbiile constituia 721,9 mii locuitori, iar a orașului 712,2 mii locuitori, în anul 2000 corespunzător locuiau 780,7 mii de oameni și 713,3 mii de oameni, în 2010 759,5 mii de oameni și 632,1 mii de oameni. La 01.01.2017, în municipiu erau înregistrați 820,5 mii de locuitori, iar în Chișinău – 685,9 de mii. Creșterea populației nu are ca bază natalitatea, ci este legată de migrația internă, din raioanele periferice spre Chișinău, migrație în scopul căutării locurilor de muncă.

Totodată, au loc și procese de migrație inverse, ceea ce influențează declinul populației active. Tabloul pentru mun. Chișinău este următorul: în anul 1980 din Chișinău au emigrat 37,6 mii oameni, în schimb au venit cu traiul 63,1 mii oameni; în 1989 - au plecat 22,0 de mii și au venit 23,1 mii oameni. După 1991, are loc practic numai procesul de emigrare.

Procesele de migrație au avut mai multe modele: internă voluntară în perioada sovietică și în cadrul Republicii Moldova, mai cu seamă, migrația spre Chișinău, stabilirea cu traiul în Chișinău; migrația internațională permanentă și temporară – în căutarea locurilor de muncă și a unui câștig financiar și, în fine, migrația forțată, permanentă și temporară.

Procesele demografice în mun. Chișinău și impactul lor asupra vieții sociale

Demografia reprezintă un factor substanțial în strategiile de dezvoltare a localităților, a bunei guvernări la nivel local prin politicile de ordin social-economic ale autorităților publice locale. În context, vă prezentăm în continuare evoluția situației demografice a mun. Chișinău în baza celor peste 10 000 de documente ale Direcției generale municipale pentru statistică.

Fluxurile de emigranți din Republica Moldova în străinătate începe mai accentuat la sfârșitul anilor 80 și începutul anilor 90 ai sec. XX și se caracterizează prin emigrarea minorităților etnice. În a doua jumătate a anilor 90 ai sec. XX, după ce emigrația minorităților etnice s-a epuizat, cea mai semnificativă ca volum a devenit emigrația cu ședere ilegală în scop de muncă. În anul 2010, aproape un sfert din populația activă a părăsit țara în căutarea locurilor de muncă. Emigrarea în masă provoacă deficitul pe piața muncii, datorită faptului că emigrează, cel mai mult, persoane din categoria de vârstă între 24 și 45 de ani. Putem conchide că nici creșterea investițiilor în sectorul fizic, capital și infrastructură, nici utilizarea remitențelor nu poate compensa varietatea potențialului uman pierdut, compus din tineri și adulți capabili de muncă.

De asemenea, în procesele demografice un loc aparte îl are sistemul educațional. În anul 1980, în Chișinău activau 55 de școli medii și una medie incompletă cu 59070 de elevi, corpul didactic numărând 3398 de învățători, în 1989 erau 84 de școli medii și 3 școli medii incomplete în care învățau 94485 elevi, educați de 6258 de cadre didactice. În anul 2000 cifrele sunt următoarele: școli, gimnazii, licee – 176, elevi – 127650, personalul didactic – 7589; în anul 2010; școli, gimnazii, licee

– 166, elevi – 82562, 7174 – cadre didactice. După 2016 numărul școlilor scade, precum scade și numărul elevilor, diminuându-se până la 83197, care învățau în 149 de instituții preuniversitare, iar personalul didactic scade până la 6012 de persoane.

Micșorarea numărului elevilor și a cadrelor didactice determină, în mod inevitabil, scăderea calității procesului educațional prin faptul că, marea majoritate a copiilor talentați pleacă la studii peste hotare, în special, în România, care cu mici

în anul 1980 erau 6 instituții universitare cu 41.619 de studenți, 17 instituții medii de specialitate cu un efectiv de 22.756 elevi; în 1989 - 7 instituții universitare cu 44.183 studenți, 17 instituții medii de specialitate cu un efectiv de 28.189 elevi; în anul 2000 învățământul universitar este reprezentat de 41 de instituții cu un număr de 70.032 de studenți, 33 instituții medii de specialitate cu un efectiv de 12.013 elevi; în anul 2010 numărul instituțiilor universitare se reduce la 28, corespunzător, se

excepții, nu se mai întorc în țară. În acest caz, societatea noastră este obligată să consolideze capitalul uman, să investească în educație, să creeze condiții pentru învățare continuă, fapt ce va opri fenomenul negativ al emigrării și va antrena în viața activă persoanele de vârstă, dar capabile de a aduce folos societății.

Un alt aspect al proceselor demografice îl reprezintă învățământul universitar. Dinamica lui este următoare:

reduce și numărul studenților până la 99110; la cele 28 de colegii numărul elevilor s-a redus până la 14643 de elevi. În anul 2016, învățământul universitar este în descreștere - 26 universități și 66.691 de studenți. La fel, s-a redus numărul elevilor de la colegii și a profesorilor, fenomen care duce inevitabil la degradarea sistemului educațional și la procesele demografice.

(Continuare în pag. 10)

(Sfârșit. Încep. în pag. 9)

Procese demografice sunt influențate și de sănătatea populației, de sistemul asistenței medicale și cele sociale. Indicii acestor sfere sunt următorii: în anul 1980 în Chișinău erau 26 de instituții medicale cu 8950 de paturi și 4836 de cadre medicale de toate specialitățile; în 1989 - 30 de instituții medicale cu 13205 paturi și 6786 de cadre medicale de

toate specialitățile; în anul 2000 - 61 de instituții medicale, inclusiv 11 republicane pe teritoriul mun. Chișinău cu 10094 paturi și 5723 de cadre medicale de toate specialitățile; în anul 2010 - 42 de instituții medicale, inclusiv 15 republicane pe teritoriul mun. Chișinău cu 10936 paturi și 6027 de cadre medicale de toate specialitățile; în anul 2010 - 43 de instituții medicale, inclusiv 13 republicane pe teritoriul

mun. Chișinău cu 10936 de paturi și 7554 de cadre medicale de toate specialitățile.

Calitatea asistenței medicale influențează, în mod direct, asupra calității vieții, speranței de viață, dependenței de serviciile de asistență socială, promovarea a îmbătrânirii active.

În final, putem concluziona că societatea, în cooperare constructivă cu autoritățile publice locale, este obligată să integreze

factorul demografic în strategiile și politicile de dezvoltare socioeconomică a municipiului Chișinău, în conjugarea activităților planificate cu modificările în dinamica structurii demografice.

Angela PORCESCU,
șef-adjunct al Direcției
de arhivă Chișinău

Nicolae STEFANOV,
specialist principal

Echipa de Inițiativă Comunitară din Borogani îmbunătățește serviciul de management al deșeurilor solide din localitate

În luna februarie 2021, primăria satului Borogani, raionul Leova, a semnat acordul de cooperare cu proiectul „MĂ IMPLIC”, pentru a îmbunătăți serviciul de gestionare a deșeurilor solide din localitate. De atunci, comunitatea din satul Borogani a parcurs cu succes activitățile de mobilizare și consens comunitar, organizate în cadrul proiectului, dând dovadă de un spirit social foarte activ. Prin intermediul activităților de mobilizării comunitare, membrii comunității devin conștienți de existența problemei legate de lipsa sau calitatea nesatisfăcătoare a serviciului de gestionare a deșeurilor solide din localitate, iau act de faptul că această problemă este foarte importantă pentru viața lor și hotărăsc împreună care sunt pașii necesari pentru rezolvarea ei și trec împreună la acțiune.

Astfel în cadrul ședinței de cartografiere a necesităților a fost prezentat specificul proiectului „MĂ IMPLIC”, a fost realizată harta conceptuală comunității, au fost identificate resursele și problemele existente în localitate, relevante proiectului. La fel, a fost elaborată lista candidaților, care vor fi invitați la Ședința de Consens Comunitar, respectând principiul incluziunii a reprezentanților din diverse regiuni ale localității și a diferitor categorii de populație.

La următoarea ședință fost realizat consensul asupra inițiativei primăriei de modernizare a serviciului public de management al deșeurilor solide. Au fost aleși membrii Echipei de

tificat oportunități pentru a reuși schimbarea. Au formulat misiunea echipei, obiectivele, au elaborat planul de acțiuni, iar pentru eventualele riscuri au identificat și soluții.

Inițiativă Comunitară (EIC) prin consens. S-a realizat consensul privind alegerea persoanei responsabile de comunicare și promovare a activităților în cadrul comunității, a persoanei responsabile pentru aspecte logistice și organizare, și desigur a liderului EIC, fiind desemnat unanim doamna primar Elena Savițchi. Au fost clarificate etape care urmează a fi parcurse în procesul de îmbunătățire a serviciului public de management al deșeurilor solide în satul Borogani.

Una din cele mai interesante și interactive activități a fost Atelierul de Elaborare a Viziunii a serviciului de management a deșeurilor solide din sat. Participanții au analizat situația actuală din domeniu, au descris cum își doresc să funcționeze acest serviciu în viitor și au iden-

„Echipa din Borogani a reușit să producă un plan de activități foarte concret și detaliat. Este îmbucurător faptul că numărul participanților la ședințele comunitare nu scade în timp, iar interesul rămâne viu, participanții sunt foarte motivați să se implice pentru a aduce schimbarea spre bine în localitate. Ședințele sunt interactive, se petrec într-un format colegial. Astăzi echipa înțelege foarte bine ce serviciu comunal își doresc în localitate, astfel încât toți locuitorii să beneficieze de un serviciu de calitate, gestionat transparent, la preț rezonabil, bazat pe cooperarea între beneficiar și prestator. Inclusiv planifică colectarea selectivă a deșeurilor din gospodării și desfășurarea unei campanii de educare a localnicilor în acest sens”, a comunicat dna

Victoria Matveev, facilitator în cadrul proiectului „MĂ IMPLIC”.

În perioada 2021-2023, satul Borogani va implementa un proiect destinat îmbunătățirii serviciului de gestionare a deșeurilor solide, cu suportul proiectului „MĂ IMPLIC”, din fondurile Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) și implementat de SKAT Consulting. Urmare a acordului semnat, primăria comunei va beneficia de finanțare (cel mult 65.000 CHF), servicii de consultanță și de consolidare a capacităților. Proiectul „MĂ IMPLIC” va ajuta primăria și furnizorul de servicii nu numai să îmbunătățească infrastructura, ci și să dezvolte pe termen lung abordări pentru a menține această infrastructură într-o formă bună și pentru a avea modele durabile de finanțare a prestării serviciilor. În activitatea noastră, ne vom asigura că cetățenii locali, angajații APL-urilor, ONG-urile, agenții economice sunt implicați activ în modernizarea serviciilor publice în comunitate și îndeosebi că persoanele mai puțin avantajate au acces egal la aceste servicii.

Veronica TOMESCU,
manager de comunicare
și conținut, Proiectul
„MĂ IMPLIC”

Vizită de studiu în Regiunea de Dezvoltare Nord-Est a României

Membrii Consiliului Regional pentru Dezvoltare (CRD) Sud și reprezentanți ai Agenției de Dezvoltare Regională (ADR) Sud din Republica Moldova au efectuat, recent, o vizită de lucru în Regiunea de Dezvoltare Nord-Est din România.

Pe întreg parcursul vizitei, membrii CRD Sud au avut întrevederi cu autorități publice locale din România. În municipiile Iași, Suceava și Piatra Neamț, precum și în orașul Gura Humorului, reprezentanții consiliilor județene împreună cu reprezentanții primăriilor acestor localități au prezentat proiecte de succes în domeniile dezvoltare urbană, specializare inteligentă și inovare, dezvoltare economică, turism, precum și vizitarea

uneia proprie asupra procesului dezvoltării regionale.

Aflându-se la Iași, membrii CRD Sud au studiat din experiența operatorului de alimentare cu apă, canalizare și epurare „ApaVital” SA. În cadrul unei întrevederi pe care au avut-o cu directorul

„Apă Vital”, Ioan Stoian, au fost puse în discuție aspecte privind cele mai eficiente sisteme de alimentare cu apă și de canalizare. Membrii CRD Sud și specialiștii ADR Sud au fost familiarizați cu managementul activității de bază a operatorului național, aflând detalii importante legate de captarea, tratarea și distribuția apei, precum și având posibilitatea să vadă cu ochii lor cum are loc procesul tehnologic de colectare și epurare a apelor uzate.

De asemenea, delegația din Republica Moldova a fost informată și despre faptul că, la 20 mai 2021, a fost semnat Acordul între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind reglementarea construirii unor apeducte, iar „ApaVital” a devenit primul operator român regional transfrontalier. Astfel, în cadrul unui proiect transfrontalier, compania „ApaVital Iași” va construi apeducte care vor subtraversa râul Prut pentru alimentarea cu apă potabilă din județul Iași, România, a raioanelor Nisporeni, Ungheeni, Glodeni și Fălești din Republica Moldova.

În Regiunea de Dezvoltare Nord-Est, delegația din sudul Republicii Moldova a mai vizitat Mănăstirea Probota, Cetatea de Scaun a Sucevei și Muzeul Național al Bucovinei - obiective turistice renovate prin Programul Operațional 2014-2020, în cadrul unor proiecte europene cofinanțate din Fondul European de Dezvoltare Regională.

Vizita în Regiunea de Dezvoltare Nord-Est a României s-a încheiat cu o întrunire bilaterală a delegației din Republica Moldova cu directorul general ADR Nord-Est Vasila Asandei, care a făcut o prezentare amplă a activității instituției, însoțită de o trecere în revistă a proiectelor de dezvoltare regională implementate prin Programul Operațional 2014-2020, dar și a proiectelor cofinanțate de Uniunea Europeană din Fondul European de Dezvoltare Regională.

Vizita de studiu s-a desfășurat în cadrul proiectului „Suport pentru Consiliul Regional pentru Dezvoltare din Regiunea de Dezvoltare Sud”, implementat de Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) Sud cu suportul financiar al Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Luminița NETEDU,
specialist comunicare
ADR Sud, relații cu
APL și CRD Sud

Aprovizionarea cu apă potabilă – proiect de succes la Glodeni

Una dintre cele mai importante priorități ale administrațiilor publice locale din raionul Glodeni reprezintă construcția și extinderea rețelelor de alimentare cu apă potabilă în cât mai multe localități din raion. Acest scop și-l propun APL-urile pentru că apa potabilă este sănătatea, necesitate vitală pentru fiecare locuitor. Dintre cele 19 primării din raionul Glodeni, sunt sate care nu dispun de apă potabilă de calitate, factor ce pune în pericol eminent cetățenii, care sunt nevoiți să parcurgă distanțe însemnate pentru a-și aproviziona familiile cu apă bună.

În scopul atingerii acestui obiectiv, președintele raionului Glodeni, Ion Cojocari, împreună cu echipa de specialiști din cadrul APL

nivelul II, în colaborare cu Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) Nord, precum și cu primarul comunei Balatina, Dumitru Iașuc și primarul comunei Cuhnești, Angela Ceban, și-au consolidat eforturile în implementarea unui

proiect grandios în sumă de 38,8 milioane de lei, finanțat de către Fondul Național de Dezvoltare Regională - „Aprovizionarea cu apă a 10 localități din lunca râului Prut”. ADR Nord, pe perioada

implementării acestui proiect, a cărui beneficiar este Consiliul raional Glodeni, monitorizează în comun cu administrația publică locală, desfășurarea tuturor activităților stabilite în planul de lucru.

În prezent, implementarea proiectului de asigurare cu apă a 10 localități din lunca Prutului se desfășoară conform graficelor prestabilite, fiind derulate lucrări de construcție a apeductelor

din localitățile Balatina, Movileni și Cuhnești.

Actualmente, lucrările de construcție a stației de captare/pompare a apei din satul Bisericieni, comuna Cuhnești, cu rețele magistrale până în localitățile Balatina, Movileni și Tomești, sunt finalizate în proporție de 90 la sută.

Pentru că necesitatea alimentării cu apă potabilă persistă și în alte localități, se examinează posibilitatea extinderii apeductului în localitățile Cajba, Hîjdieni, Dușmani și Glodeni. În context, a fost făcut un prim-pas - elaborarea studiilor de fezabilitate și a proiectului tehnic.

Zinaida SCRIPCARI,
specialist principal în
comunicare, consiliul
raional Glodeni

Angajații Academiei în Campania de înverzire a plaiului

Colectivul Academiei de Administrare Publică a participat sâmbătă, 13 noiembrie curent, la campania națională de înverzire a plaiului cu genericul „Plantează-ți viitorul”.

A devenit deja o bună tradiție ca, în fiecare an, la Academie să se desfășoare activități de salubritate, de renovare a aspectului din preajma blocurilor administrativ și de studii, a căminului instituției, astfel încât întreg teritoriul adiacent să prezinte o carte de vizită a Academiei.

Pe parcursul zilei, participanții la eveniment – cadrele didactice și angajații subdiviziunilor structurale, repartizați în cinci sectoare, au sădit arbori, arbuști și flori, au adunat frunzele și au îngrijit întregul spațiu, dându-i un aspect proaspăt.

- În pofida condițiilor nefavorabile din ultima vreme, mărturisește rectorul Academiei de Administrare Publică, prof. univ. dr. hab. Oleg BALAN, am reușit să renovăm interiorul blocului de studii, a

sălilor de curs, care arată acum ca nici odată de atrăgător. Acțiunea de azi vine să întregască eforturile noastre depuse până acum. Țin să remarc participarea masivă a colegilor noștri la acest eveniment, lucru pentru care le exprim recunoștință.

„Un arbore pentru dăinuirea noastră” este principala campanie națională de plantare a arborilor din Republica Moldova. În anul 1995 a fost semnat un decret prezidențial privind instituirea Zilei Naționale

de Înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră” în prima sâmbătă a lunii aprilie, iar din anul 2011 această campanie se desfășoară toamna.

Președintele Republicii Moldova, Maia Sandu, a îndemnat cetățenii să participe la campania anuală de înverzire a plaiului, care a început astăzi, 13 noiembrie, și în cadrul căreia vor fi plantați peste 5 milioane de puieți.

Sergiu ADRIAN

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Sergiu VLADICA - șef Direcție

Ion AXENTI - specialist principal

Ana-Laura PAȘNIC - specialist principal

Marina PASTUH - inginer-programator

ADRESA NOASTRĂ:

MD 2070

mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 300.

Bun de tipar 29.11.2021

CONTACTE:

E-mail: aap.editura@yahoo.com

Tel: 0- 22- 28-40-78

Tipografia CEP USM